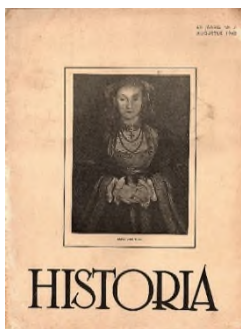

SPECIAL 15 - AD DE LA MAR

EL BAGAWAT - DODENSTAD IN DE WOESTIJN - DEEL II

DE OUDE BEGRAAFPLAATS EL BAGAWAT IN KHARGA, EGYPTE

INLEIDING

Een paar jaar geleden kreeg ik het tijdschrift 'Historia' uit augustus 1940. Daarin las ik een artikel over de Oudchristelijke begraafplaats in de oase El-Chargeh, tegenwoordig Kharga, de grootste oase in de Westelijke Woestijn van Egypte. Dat het hier vruchtbaar is komt, door de ruim 200 bronnen, waarvan het water via irrigatiekanalen door de velden wordt geleid.

We bekeken in de eerste aflevering al een paar kapellen, maar de mooiste twee volgen nu.

KAPEL VAN DE UITTOCHT/EXODUS, TOMBE 30

De Exodus-kapel is uit de eerste helft van de vierde eeuw. Het is een van de vroegste kapellen op de begraafplaats. Hij is vierkant en heeft een koepel.

- Die koepel is versierd met twee cirkelvormige banden met scènes uit het Oude Testament. Op de afbeelding hieronder zie je op de bovenste rij de uittocht, Mozes haalt de Israëlieten uit Egypte, achtervolgd door soldaten. Onder zie je Ashera die met zwaarden wordt doorboord, Daniël en zijn vrienden in de vurige oven vergezeld van Tekla en een herder met 2 schapen. Over Tekla lees je straks meer.

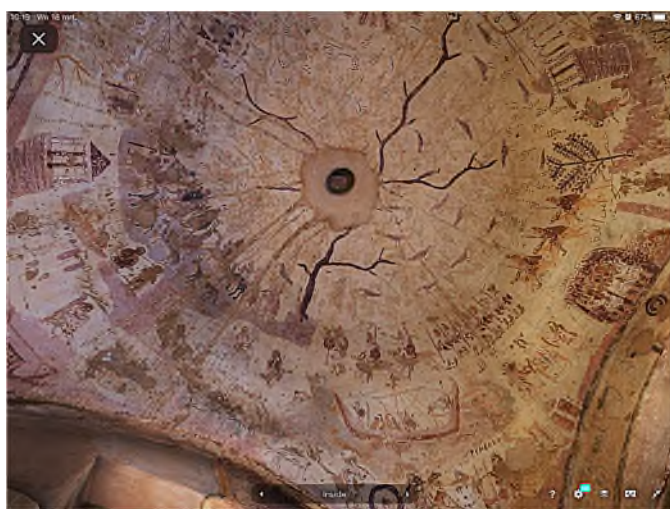
Exodus-kapel

koepel met scènes uit het Oude Testament

plafond met een groot stripverhaal

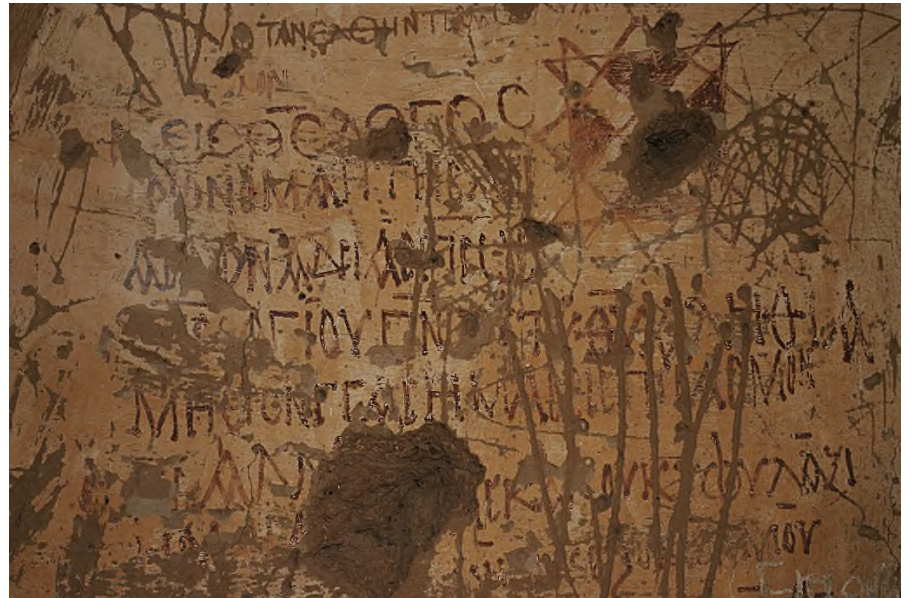

- Het plafond is eigenlijk een groot stripverhaal. Er zijn twee mannen met kamelen op reis en er zijn bomen en struiken te zien. Er is een processie afgebeeld van zeven vrouwen met een brandende fakkel. Begeleiden zij de overledene naar het hemelse Jeruzalem? Ze lopen in de richting van een tempel met vier pilaren en een trap ervoor.

- De Bijbelse scènes zijn in een betere conditie dan in de Vredeskapel. De fresco's komen in techniek en stijl met de Catacombenkunst overeen. Ondanks de vergane schilderkwaliteit kun je zien dat ze onconventioneel waren. Zó zagen oudchristelijke graven eruit.

anch of ankh

koptisch schrift

De anch of ankh is een van de bekendste oude Egyptische symbolen en vertegenwoordigt in de Egyptische mythologie het leven. Je komt de naam tegen in de naam Toet**anch**amon, het levende evenbeeld van Amon. In de Oudheid droegen de Egyptenaren een anch-afbeelding als teken van hun onsterfelijkheid, de sleutel van het eeuwig geluk. Het gaf hen bescherming tegen allerlei gevaren. In de Egyptische koptische kerk werd in de 4e eeuw de anch als symbool gebruikt voor leven na de dood. Ook in deze kapel is koptisch schrift te lezen, dat lang geleden werd aangebracht.

KAPEL VAN DE VREDE, TOMBE 80

De vredeskapel is een familiegraf uit de 5e of 6e eeuw. Het is ook een vierkante kapel met een koepel.

drie allegorische figuren

Adam & Eva, Tekla, Paulus, Maria

De ark van Noach

Abraham, Izak en Sara

- Tegenover de ingang staan drie allegorische figuren afgebeeld: Aan de afbeelding 'Vrede' (*eirènè*) dankt de kapel zijn naam. Rechts daarvan de 'Eed' of het 'Gebed' (*euche*) en de 'Rechtvaardigheid' (*dikaïosunè*) met een weegschaal.
- Maar ook Bijbelse thema's ontbreken niet. Op dit deel van de cirkel zie je links Adam en Eva met een slang ertussen. Ernaast zijn Tekla, Paulus en Maria afgebeeld. Hun namen staan er steeds boven. De schilderijen in deze kapel hebben qua techniek het hoogste niveau van de necropolis.
- Bijzonder is ook dat de ark en de leeuwenkuil als dwarsdoorsnede zijn getekend. Meer naar rechts zie je Noach in de ark en kom je Abraham, Izak en Sara tegen. Ook zie je wijnstokken, pauwen, allegorische figuren en inscripties. Ook deze grafkapel moest, net zoals de Egyptische, eerbied voor de overledenen uitstralen.

MINDER RIJK : PUTGRAVEN

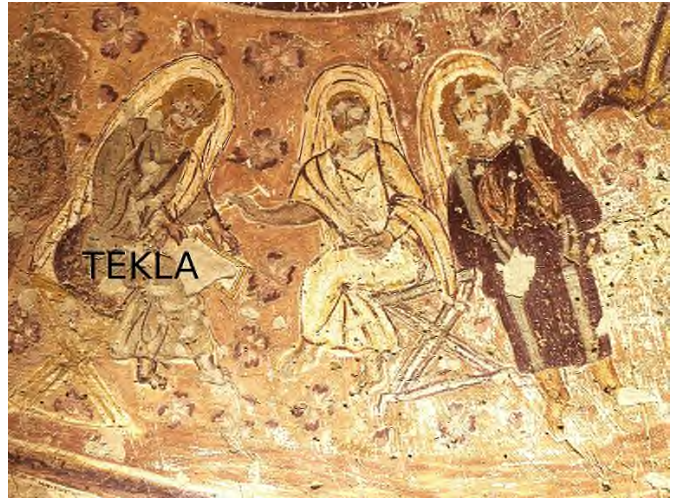
Een kapel was natuurlijk bestemd voor rijke personen. Voor de minder gesitueerden vinden we op het terrein veel putgraven, ruw uitgehakt in de richting oost-west, ongeveer 200x65 cm en een meter diep. Achter El Bagawat is een reeks met in de rots uitgehouwen graven, bijna 1 km lang. Hoewel ze meestal 'Zesde dynastie-graven' worden genoemd, zijn er weinig aanwijzingen dat ze bij het Oude Koninkrijk horen.

TEKLA

- In beide bovengenoemde grafkapellen (Tombe 30 Uittocht en Tombe 80 Vrede) zijn afbeeldingen van Tekla te vinden. Opvallend, zij is geen Bijbelse figuur maar een Christelijke martelaar-heilige. In de Kapel van de Uittocht zie je haar samen met de drie mannen in de oven als een voorbeeld van trouw en volharding.
- In de Kapel van de Vrede is zij verfijnder uitgewerkt. Boven de deuropening zitten twee figuren op goudkleurige krukken met gekruiste benen. Tekla draagt een groen-grijze jurk met een sluier en ze heeft een boek of schrijftablet op haar schoot. Ze schrijft, terwijl Paulus naast haar met een stok het boek aanwijst. Door de Griekse inscripties erboven weten we wie zijn afgebeeld. En dat Tekla belangrijk was, weet je doordat ze naast Eva en Maria is afgebeeld.

Kapel van de Uittocht

Kapel van de Vrede

IN LATERE TIJDEN

- De begraafplaats lijkt tot de elfde eeuw gebruikt te zijn. In later tijd overnachtten reizigers in de graftombes en zij lieten teksten na op de muren.
- Vanaf 1910 heeft het Metropolitan Museum (MET) uit New York de graven onderzocht en veel van de grafinhoud is nu op die locatie terug te zien. Je ziet er borduurwerk, kammen, haarspelden, schoeisel en nog veel meer.
- Er is inmiddels een voorzichtig begin gemaakt met restauratie, maar gebrek aan geld houdt dit initiatief tegen.

Metropolitan Museum (MET)

teksten op de muren

begin van restauratie

AFSLUITING : AI OVER EL BAGAWAT

Artificial Intelligence (AI) veroverd onze wereld. Ik stelde ChatGPT de vraag waarom El Bagawat belangrijk is en ik vind het leuk om zijn/haar vier redenen te laten lezen. Razend knap, we leven in een boeiende tijd.

- Oudheid: De begraafplaats van El Bagawat dateert uit de derde eeuw voor Christus en is daarmee een van de oudste christelijke begraafplaatsen ter wereld. Het is ook een van de weinige oude begraafplaatsen die tot op de dag van vandaag intact zijn gebleven.
- Architectuur: De begraafplaats van El Bagawat heeft een unieke architectuur. De graven zijn gebouwd van steen en hebben elk een eigen koepelvormig dak. Deze koepels zijn versierd met ingewikkelde geometrische patronen en christelijke symbolen.
- Schilderkunst: De graven van El Bagawat zijn ook versierd met prachtige schilderijen die verhalen uit het Oude en Nieuwe Testament afbeelden. Deze schilderijen zijn een belangrijke getuigenis van de vroege christelijke kunst in Egypte.
- Multicultureel: El Bagawat is ook een voorbeeld van de religieuze tolerantie die in het oude Egypte heerste. De begraafplaats was een multiculturele plek waar christenen, joden en andere religies hun doden konden begraven. Om deze redenen wordt El Bagawat beschouwd als een belangrijk historisch en cultureel monument en is het een populaire toeristische attractie in Egypte.

BRONNEN

afbeeldingen:

De meeste foto's zijn afkomstig van [Pleiades.stoa.org/places/776156](https://pleiades.stoa.org/places/776156)

© The Creators. Sharing and remixing permitted under terms of the Creative Commons (cc-by).
(G. Wagner, Institute for the Study of the Ancient World).

schriftelijke bronnen:

- Dr. W.D. van Wijngaarden, De Oud-Christelijke begraafplaats in de oase El-Chargeh. In Historia, augustus 1940.
- Guisepina Cipriano, Collectanea Christiana Orientalia.
- John Burke, Byzantine Narrative.

tombes in 3D-modellen:

met de muis kun je deze 3D-modellen besturen en zo ook de binnenkant van de kapellen bekijken.

- tombe 25: <https://sketchfab.com/3d-models/bagawat-tomb-no25-9f1fd0af192f498c8c2740628e17d896>
- tombe 25: <https://sketchfab.com/3d-models/egypt-el-bagawat-tomb-no25-upper-egypt-1c9d585ff4a34505a691823824664ae7>
- Exodus-kapel: <https://sketchfab.com/3d-models/egypt-el-bagawat-exodus-chapel-29b5edc68fe040e0af29147497349dd7>
- Vredeskapel: <https://sketchfab.com/3d-models/el-bagawat-chapel-of-peace-egypt-c4c9892907b540c2af993ccd5b264e53>
- Tombe met onbekend nummer <https://sketchfab.com/3d-models/elbagawatsouth-egypt-6f03732f90a94670bcbb8b04523bbbfc>

2 interessante filmpjes: Travels with Sheila part 1+2:

- <https://www.youtube.com/watch?v=bzxWM9pKqoI>
- https://www.youtube.com/watch?v=L2tp_0tbcao&t=173s